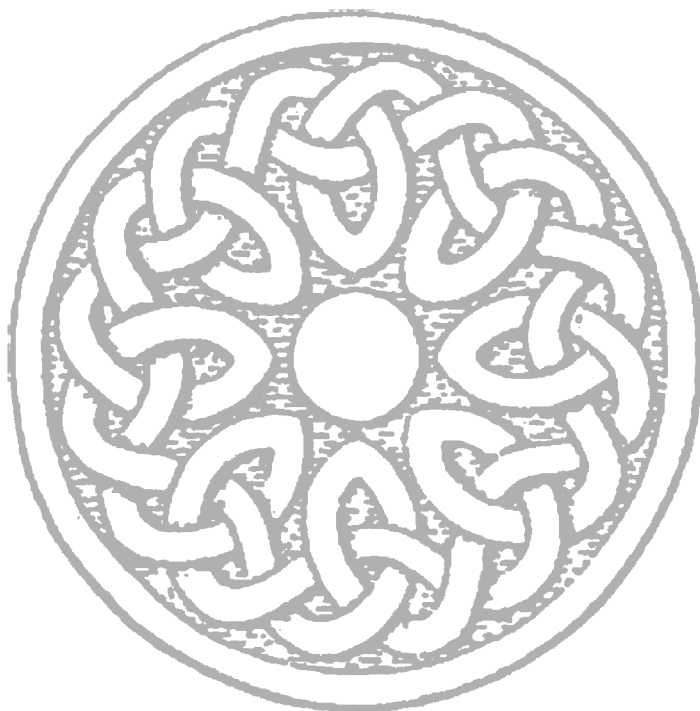

EN DE HEL VOLGDE HEM...

ZUSTER FIDELMA

Reeds verschenen in deze reeks:

1. Absolutie voor moord
2. Lijkwade voor een aartsbisschop
3. Moord in de abdij
4. De listige slang
5. Het web van Araglin
6. De vallei van het kwaad
7. De verdwenen monnik
8. Dood van een pelgrim
9. Vrouwe van het duister
10. Het klooster van de dode zielen
11. De gekwelde abt
12. De nacht van de das
13. De leprozenbel
14. Moord uit de golven
15. Een gebed voor de verdoemden
16. Dansen met demonen
17. Het valse concilie
18. De duif des doods
19. De bloedkelk
20. De zevende bazuin
21. Verlossing door bloed
22. En de hel volgde hem...

Fidelma als stripverhaal:

1. Absolutie door moord (SC) ISBN 9789034305534
1. Absolutie door moord (HC) ISBN 9789034305541
2. Een lijkwade voor een aartsbisschop (SC) ISBN 9789034306807
2. Een lijkwade voor een aartsbisschop (HC) ISBN 9789034306814

Meer informatie over de uitgaven van
Uitgeverij De Leeskamer kunt u vinden
op onze internetsite:

www.Leeskamer.nl

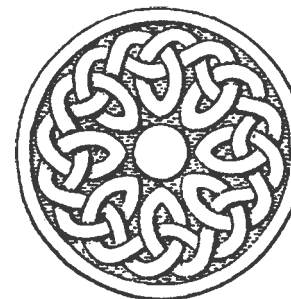
of schrijf naar Uitgeverij De Leeskamer,
Boldijk 4, 7021 JA Zelhem (Nederland)

Wilt u op de hoogte worden gehouden van nieuwe uitgaven?
Een mailtje naar Info@Leeskamer is voldoende om u aan te
melden voor onze nieuwsbrief, die een paar keer per jaar verschijnt.

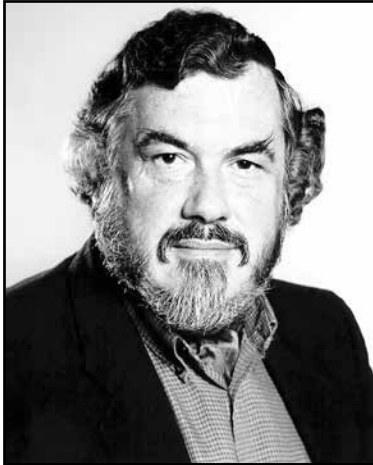
PETER TREMAYNE
ZUSTER FIDELMA 22

EN DE HEL VOLGDE HEM...

EEN KELTISCH MISDAADMYSERIE

De Leeskamer

Peter Tremayne is het pseudoniem van de Ierse wetenschapper en schrijver Peter Berresford Ellis. Hoewel hij op 10 maart 1943 in Coventry (Engeland) geboren is, heeft hij door zijn uit Cork afkomstige Ierse vader sterke banden met Ierland. Zijn moeder is van een oude Saksische familie, zijn grootmoeder is afkomstig uit een Bretons geslacht. Na zijn studie besloot hij net als zijn vader de journalistiek in te gaan. Hij werkte voor diverse Engelse bladen en begon daarnaast boeken te schrijven. Zijn eerste boek verscheen in 1968 (*Wales - A Nation Again*) en ging over de strijd om politieke zeggenschap van Wales met de regering in Londen. In 1975 werd hij full-time schrijver. Hij werd bekend door zijn populair wetenschappelijke boeken over de Keltische geschiedenis, die hem een groot aantal bekroningen opleverden, inclusief een eredoctoraat aan de universiteit van Londen.

Vanaf 1977 begon hij onder de naam Peter Tremayne ook fictie te schrijven, voornamelijk horror en heroic fantasy. Tussen 1983 en 1993 schreef hij ook acht avonturenthrillers onder de naam Peter MacAlan. *Zuster Fidelma* kwam tot leven in 1993, toen Peter een paar korte verhalen over haar schreef om te laten zien hoe de wetten van de brehons in die tijd in Ierland werkten en hoe een vrouw in die maatschappij als juriste zou kunnen functioneren. De Engelse uitgeverij Headline vroeg hem vervolgens om langere verhalen over Fidelma en deze bleken zo succesvol dat ze keer op keer herdrukt moesten worden, regelmatig zelfs al op de dag van verschijning. De boeken over zuster Fidelma verschijnen inmiddels in zeventien talen en de eerste twee verhalen zijn ook als stripverhaal verschenen.

Voor meer informatie kunt u terecht op de site van Uitgeverij De Leeskamer en op de zeer uitgebreide Engelstalige site van de *Sister Fidelma-society*, waar nog veel meer over de auteur en over Fidelma te vinden is. Ook kunt u zich daar abonneren op het drie maal per jaar verschijnende *Sister Fidelma*-tijdschrift *The Brehon* en een aantal met zuster Fidelma verbonden artikelen bestellen.

Het internetadres van de Fidelma-society is:

www.sisterfidelma.com
(PMB 300, 648 Hanes Mall Boulevard
Winston-Salem, NC 27103, USA)

En de hel achtervolgde hem... is een uitgave van
Uitgeverij De Leeskamer, 7021 JA Zelhem, Nederland

© 2011 by Peter Tremayne
© 2023 Nederlandse editie Uitgeverij De Leeskamer
Oorspronkelijke titel: Behold a pale horse

Vertaling: Erna Teunissen

Met dank aan Willem van Bentum, Cobi Breekveldt en Marco Books

Omslagontwerp: Leo Wildschut
ISBN 9789086060498
NUR 332

Voor de geweldige liefhebbers van zuster Fidelma, die ik in de abdij van Bobbio heb ontmoet en die me influisterden dat zij daar ook wel eens geweest zou kunnen zijn...

Bobbio in noir, perché no?

*Et ecce equus pallidus et qui sedebat desuper nomen illi
Mors et Inferus sequebatur eum ...*

Toen zag ik een vaalgeel paard. De ruiter heette Dood, en Dodenrijk vergezelde hem....

Openbaring 6:8 NBV
Latijnse Bijbelvertaling naar Hiëronymus (4e eeuw)

BELANGRIJKSTE PERSONAGES IN DIT VERHAAL

Zuster Fidelma van Cashel, een *dálaigh* (soort onderzoeksrechter) in het Ierse rechtssysteem van de zevende eeuw na Christus

In Genua in het koninkrijk van de Longobarden

Meester Ado uit Bobium

Broeder Faro

Zuster Gisa

In het Trebbiadal

Radoald, heer van Trebbia

Wulfoald, commandant van Radoalds krijgers

Suidur de Wijze, geneesheer van Radoald

Aistulf de kluizenaar

In de abdij van Bobium

Abt Servilius

Eerwaardige Ionas, een geleerde

Broeder Wulfila, beheerder

Broeder Hnikar, apothecaris

Broeder Ruadán, afkomstig uit Inis Celtra

Broeder Lonán, kruidenkenner

Broeder Eolann, *scriptor* of bibliothecaris

Broeder Waldipert, kok

Broeder Bladulf, poortwachter

Romuald van Benevento, prins van de Longobarden

Vrouw Gunora, zijn kindermisje

Bisschop Britmund, uit Placentia, leider van de Arianen

Broeder Godomar, de beheerder

Op de berg Pénas

Wamba, een geitenhoeder

Hawisa, moeder van Wamba

Odo, haar neef, een geitenhoeder

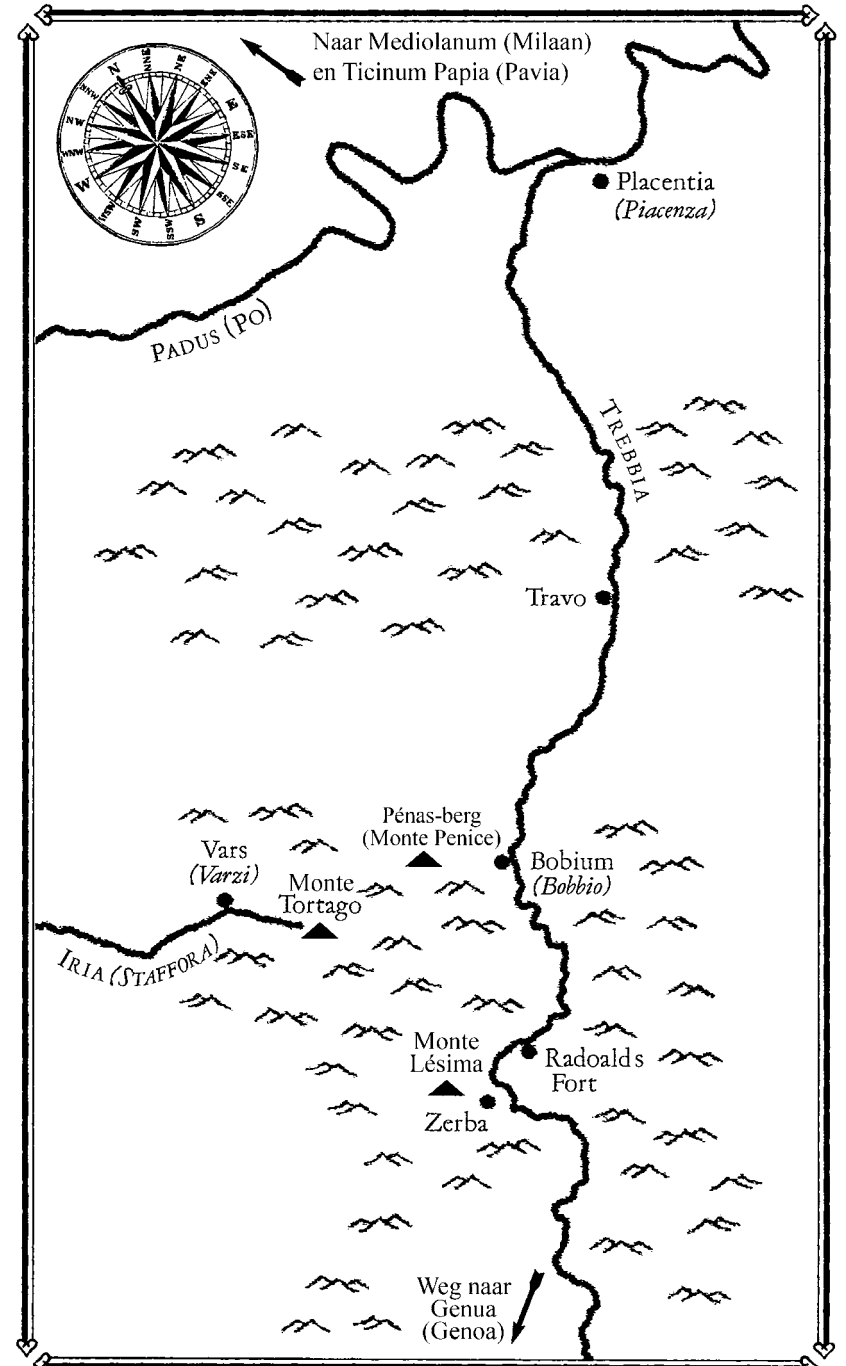
Ratchis, een koopman

In Vars

Grasulf, zoon van Gisulf, de heer van Vars

Kakko, zijn rentmeester

KAART VAN HET TREBBIADAL

VOORWOORD VAN DE AUTEUR

In mei 2008 bevond ik me in Noord-Italië om de zuster Fidelma-reeks te promoten. Een van de leukste uitjes was het bezoek aan de beroemde abdij van Bobbio, waar ik was uitgenodigd om in het oude kloostergebouw een lezing te geven. De abdij van Bobbio was een van die plekken die al lang op het lijstje stond om te bezoeken, maar het was er nog nooit van gekomen.

Bobbio, of van oorsprong Bobium, is in 612 n. Chr. gesticht door de befaamde Ierse heilige en missionaris Columbanus (540 – 615 n. Chr.). Hij kwam uit Leinster, maar was abt in Bangor, graafschap Down, voor hij aan zijn buitenlandse reizen begon. Zijn van oorsprong Ierse naam, Colm Bán, betekent “witte duif”. Hij wordt vaak verward met zijn naamgenoot Colm Cille (521 – 597 n. Chr.) uit Donegal. Die naam betekent “kerk-duif”. Hij is bekend onder de naam Columba. Colm Cille heeft op Iona, een klein eilandje voor de Schotse kust, zijn beroemdste klooster gesticht. Bobbio werd in Europa net zo beroemd door zijn geweldige bibliotheek en zijn geleerden.

Het betekende een voorrecht voor mij om in de oude kloostergebouwen van Bobbio te mogen praten over zuster Fidelma. Een van de luis-teraars vroeg me waarom ik Fidelma niet naar Bobbio kon laten gaan om daar een of ander mysterie op te lossen dat zich dan zou moeten afspeelen in dit grootse, door Ieren gestichte, klooster in het Trebbiadal in de Apennijnen.

In *Lijkwade voor een aartsbisschop* had Fidelma Rome al eens bezocht. Daar heeft ze het raadsel van de dood van Wighard, die tot aartsbisschop van Canterbury benoemd was, opgelost. Dat speelde in 664 na Chr. en was een waargebeurd feit waar ik een verhaal omheen had bedacht. Dus antwoordde ik: “Waarom niet?” Het voornaamste Noord-Italiaanse dag-

blad *Libertà*, dat verslag deed van de bijeenkomst, maakte er een artikel van met de kop *Bobbio in noir, perché no?* Het idee voor het verhaal heeft twee jaar liggen gisten voor dit eruit is gekomen, maar niet voor ik nog wat meer reisjes had gemaakt naar het Trebbiadal.

De mysteries van zuster Fidelma, met uitzondering van twee boeken met korte verhalen, spelen zich in chronologische volgorde af en worden dan ook in die volgorde gepubliceerd. De eerste roman, bijvoorbeeld, *Absolutie voor moord*, speelt in mei 664 na Chr. De volgende boeken bestrijken de jaren tot en met 670 n. Chr. Dat is het jaar waarin *Verlossing door Bloed* speelt. *En de hel volgde hem...* vormt hierop een uitzondering. Dit verhaal volgt op de gebeurtenissen na *Lijkwade voor een aartsbisschop*, die in Rome in de zomer van 664 plaatsvonden.

De lezers zullen zich misschien herinneren dat Fidelma haar nieuwe vriend, broeder Eadulf van Seaxmund's Ham, in de Eeuwige Stad heeft achtergelaten, terwijl zij terugkeerde naar Ierland. Ze nam een boot vanuit Ostia, de haven aan de monding van de Tiber, met de bedoeling om in Massilia (Marseille) van boord te gaan en de pelgrimsroute over land te volgen.

Peter Tremayne

HOOFDSTUK EEN

Het was duidelijk dat de bejaarde man een geestelijke was. Hij had de *corona spina*, de Petrustonsuur, droeg een eenvoudige, lange bruine wollen cape over een pij van dezelfde stof en had leren sandalen aan. Als teken dat hij boven de lagere rangen van de broeders stond, had hij een ambtsstaf bij zich met een kleine zilveren haak aan het topje, die wel wat leek op het type staf van een bisschop.

Hij haastte zich langs zuster Fidelma zonder haar een blik te gunnen, waarbij de zolen van zijn sandalen kletsten op de keien van de smalle straat. Fidelma zat beschut onder het rieten dak van een huisje in het drukke deel van de oude zeehaven, waar ze onderdak had gevonden. Ze keek nauwelijks op toen de man haar passeerde, maar sloeg het onbewust op. In feite verveelde ze zich en was ze met haar gedachten bij de vraag hoe ze de tijd moest zien door te komen; nog een dag langer in dit saaie havenstadje waar ze een paar dagen geleden gestrand was.

Het leek wel een mensenleven geleden dat ze Rome had verlaten om de Tiber af te zakken naar de haven van Ostia om van daaruit passage te regelen naar Massilia. In het begin leek alles voorspoedig te verlopen. Het schip zeilde weg met een stormachtige wind vanuit het zuidoosten en de kapitein was ervan overtuigd dat het een makkelijke tocht zou worden. Maar voor de dag om was, ging alles fout. De wind draaide plotseling, uit het niets kwam een storm opzetten, een zeil scheurde, een rondhout brak af en het schip werd tegen enkele rotsten gestuwd waardoor het hout bij de kiel versplinterde. Fidelma kon de kapitein niet beschuldigen van slecht zeemanschap. Integendeel, hij had de levens van zijn passagiers en bemanning gered, want hij had het voor elkaar gekregen het gehavende schip de natuurlijke haven van Genua, die in de buurt lag, binnen te laten lopen voor het zonk. De zeelieden leken dat te beschouwen als een zegen van de oude goden. Toen Fidelma informeerde waarom, werd haar verteld dat Genua was

vernoemd naar de tweehoofdige god Giano, die de beschermer van schepen was. De bijgelovige zeelieden vonden dat die god z'n hand had uitgestoken om hen te redden.

Het feit bleef dat het schip zeker niet in korte tijd gerepareerd kon worden. Fidelma had de verzekering gekregen dat Genua een zeehaven was en daarmee een knooppunt van handel. Ze zou makkelijk een nieuwe overtocht naar Massilia kunnen boeken. Die verzekering bleek echter niet te kloppen. Er lagen wat schepen in de haven, maar geen enkele had Massilia noch een nabijgelegen haven als bestemming. Er ging een gerucht dat een vloot van de Franken naar de haven op weg was, er werd zelfs over oorlog gesproken, maar ze besteedde er geen aandacht aan. Fidelma had door de achterafstraatjes bij de haven rondgelopen tot iemand haar had gewezen op een kleine herberg, die onderdak bood aan pelgrims. Ze had geen klachten over de gastvrijheid, maar de dagen duurden lang en er was geen enkel zicht op een schip, waarmee ze haar reis kon voortzetten.

Genua was geen stad waar ze veel belangstelling voor had. De oude vrouw, die de herberg bestierde, had haar tijdens een kort gesprek de algemene geschiedenis van de regio verteld. In de afgelopen jaren hadden diverse veroveraars de zeehaven ingenomen vanwege de strategische ligging. Hier hadden de schepen van de regerende Byzantijnen gelegen, toen ze de invasie van Germaanse stammen, de Longobarden, probeerden tegen te houden. Maar die heersten er nu en hun cultuur had zich in deze handelsstad vermengd met de bestaande cultuur. Alboin en zijn Longobarden hadden in de vorige eeuw het hele Italiaanse schiereiland overspoeld en overwonnen, met uitzondering van enkele geïsoleerde gebieden, zoals de streek rond Rome. Daar hielden ze nog vast aan hun onafhankelijkheid. Zo'n vijfendertig machtige Longobardische hertogen heersten nu op het schiereiland onder gezag van hun koning.

In de zeehaven kon je verschillende talen horen en Fidelma kon nu de harde keelklanken van de taal van de Longobarden onderscheiden van andere talen. Maar ze was blij dat Latijn nog steeds de algemeen gebruikte taal was, zo kon ze zich in ieder geval verstaanbaar maken.

Dat soort zaken zat ze te overpeinzen toen de bejaarde geestelijke zich langs haar heen spoedde. Een deel van haar hersenen sloeg dat feit op, maar zou het ook van zich afgezet hebben, ware het niet dat twee mannen hem op de voet volgden. Het was hun manier van doen die haar aandacht trok en waardoor ze belangstellend opkeek. Ze hadden capuchons op en hun donkere capes bedekten hun lange gestalten. Ze liepen voorovergebogen, waardoor ze een vastberaden uitstraling kregen en tenminste een van hen had een knuppel in zijn rechterhand.

Fidelma besefte dat juist dát haar aandacht had getrokken. De cape van de man was opgewaaid toen hij langsliep en een ogenblik lang was het wapen te zien. Ze leken beiden met zachte tred te lopen alsof ze wilden voorkomen dat ze net zoveel lawaai op de keien zouden maken als hun prooi.

Fidelma dacht niet na over de gevolgen. Als er een schurkenstreek aan de gang was, dan zorgde haar opleiding als *dálaigh*, een lid van de rechtspraak in haar eigen land en een belangrijk deel van haar wezen, ervoor dat ze automatisch handelde. Geruisloos volgde ze de twee mannen door de smalle straat, terwijl die de oude geestelijke schaduwden. Er liepen nog twee of drie andere mensen door de straat in tegenovergestelde richting en niemand toonde belangstelling voor hen. Toen bereikten ze een deel waar helemaal niemand was. Een van de mannen begon zijn pas te versnellen. Instinct maakte dat Fidelma in de beschutting van een nis tussen twee gebouwen dook, net op het moment dat de tweede man achteromkeek. Het leek of hij wilde controleren of er anderen in de straat waren. Toen ze weer voorzichtig de straat in tuurde, zag ze dat de twee mannen de bejaarde man snel inhaalden. Hij leek zich niet bewust te zijn van hun aanwezigheid. De voorste achtervolger hief zijn knuppel al om toe te slaan.

Fidelma liet haar voorzichtigheid varen en rende achter hen aan. 'Cave! Cave!' riep ze hard in het Latijn.

Op haar geschreeuw draaide de oudere geestelijke zich om en reageerde op de klap van de knuppel met een handige beweging van zijn staf, waarmee hij de slag afweerde.

De tweede aanvaller keerde meteen om en keek naar Fidelma. Ze besefte dat hij ook een knuppel vasthield. Met omhoog geheven knuppel rende hij terug, naar haar toe. Wat er vervolgens gebeurde, was in een paar seconden voorbij. Het ene moment rende ze nog, toen stopte ze plotseling en dook in elkaar. Haar tegenstander had geen tijd meer om zijn vaart in te houden. Hij vloog over haar gehurkte lichaam heen en kwam zwaar ten val op de keien. Zijn knuppel rolde uit zijn hand. Fidelma draaide zich om en schopte het wapen verder bij hem vandaan, terwijl hij nog op de grond lag te kronkelen.

Ze had de techniek van *troid-sciathagid* pas een paar keer eerder toegepast. Ze had die niet zo lang geleden ook in Rome gebruikt, toen ze werd aangevallen. Het was een traditionele vechtkunst van haar volk en werd "gevecht door verdediging" genoemd. Dat werd in vroeger tijden onderwezen door leraren die het onjuist vonden om wapens te dragen, maar die zich wel moesten verdedigen. In die gewelddadige tijden werden eenzame missionarissen vaak aangevallen, beroofd en soms gedood. Nu leerden veel van de *peregrinatio pro Christo*, de

missionarissen die naar het buitenland gingen, hoe ze zich konden verdedigen zonder gebruik te maken van wapens.

Fidelma nam een verdedigende houding aan, klaar om haar aanvaller opnieuw tegemoet te treden. Zijn cape was opengevallen en haar ogen werden naar een geborduurd embleem op de rechterschouder getrokken. Het was een bijzonder ontwerp; een vlammend zwaard omringd door een lauwerkrans. Ze keek er nog steeds naar toen er achter haar een bevel geschreeuwd werd. Het volgende ogenblik kwam de eerste aanvaller rakelings langs haar heen de straat uit rennen. Zijn makker rolde nog eens om, kwam overeind en ging met hem mee. Beiden verdwenen ze al snel in een zijstraatje. Fidelma aarzelde, niet wetend wat ze als eerste moest doen, toen een stem van achteren in het Latijn naar haar riep: 'Laat ze gaan, zuster. Laten we het risico niet nemen.'

Ze draaide zich weer om naar de bejaarde man, die daar leunend op zijn staf stond. Hij had een lichte schaafplek op zijn voorhoofd waar een straaltje bloed uit kwam.

'Bent u gewond?' informeerde ze, terwijl ze naar hem toe liep.

De oude man glimlachte. 'Het had veel erger kunnen zijn, maar dankzij u, zuster, was ik op tijd gewaarschuwd en kon ik de klap pareren. En u? Ik heb dat trucje eerder gezien. Een broeder uit Hibernia gebruikte het. Komt u uit dat land?'

'Ik ben,' bevestigde Fidelma ernstig, 'Fidelma uit Hibernia.'

'Nou dan, leuk om kennis te maken, zuster Fidelma. Ik ben Ado uit Bobium.'

Fidelma's blik gleed over de zilveren herdershaak aan het eind van de staf. 'Abt Ado?' gokte ze.

Hij grinnikte hoofdschuddend. Hij was een knappe, intelligent uitziende man, ondanks zijn vergevorderde leeftijd. Hij had blauwe ogen en witte haren, die bijna tot op zijn schouders kwamen, maar goed verzorgd waren. Hij gaf de indruk over een zekere kracht te beschikken en, afleidend uit de manier waarop hij met zijn staf zijn aanvaller onschadelijk gemaakt had, was hij niet alleen sterk, maar ook behendig.

'Een abt? Nee, hoewel enkelen me aanspreken als meester Ado; uit respect voor mijn kennis en mijn leeftijd.' Hij keek snel om zich heen. 'Hoe dan ook, het lijkt me dat we hier niet moeten blijven treuzelen voor het geval onze vrienden terugkomen. Ik ben vlak bij mijn bestemming. Kom, laat me je iets te drinken aanbieden als dank voor je tijdige hulp bij deze... eh rovers.'

Fidelma had het gevoel dat de man een ander woord had willen gebruiken om zijn aanvallers te beschrijven, maar ze drong niet aan. Dit was in ieder geval afleiding van de landerigheid waarin ze zich even geleden nog bevonden had. Ze paste haar tempo aan het zijne aan ter-

wijl ze de smalle straat verder uitliepen. Haar nieuwe metgezel stelde haar de nodige vragen, waarop zij uitlegde hoe ze in Genua terecht was gekomen.

Meester Ado stopte uiteindelijk voor een deur.

'We zijn er,' zei hij, tilde zijn staf op en klopte ermee in een bepaald schema, dat wees op een code. Haast meteen werd de deur opengedaan door een jonge man met een bezorgde uitdrukking op zijn donkere, knappe gezicht. Hij was ook gekleed in een pij, maar leek vlug en gespierd alsof hij eerder bestemd was om krijger te zijn dan een geestelijke. De uitdrukking op zijn gezicht werd er een van ontzetting toen hij het opgedroogde bloed op het voorhoofd van de oude man zag.

'Meester Ado! Bent u gewond?'

Opnieuw glimlachte de bejaarde man en schudde zijn hoofd.

'Niets ernstigs,' antwoordde hij. 'Maar mijn lotgenoot en ik zullen ons na een beker wijn beter voelen, broeder Faro.'

De jongeman keek nieuwsgierig van meester Ado naar Fidelma. Toen dwong hij zich tot een glimlach.

'Excuus voor mijn aarzeling. Kom binnen, kom snel binnen.'

Hij hield de deur wijd open en Fidelma merkte op dat hij, toen zij eenmaal binnen waren, de straat opging en de omgeving afzocht alsof hij zich ervan wilde vergewissen dat niemand had gezien dat zij het huis binnen waren gegaan.

Meester Ado wachtte tot de jongeman de deur had gesloten en hen voorging door een bedompte ruimte naar een kleine binnenplaats midden in het gebouw. De lucht was daar nog steeds warm, maar leek wat te worden gekoeld door een spetterend fonteintje in het midden. Even later verscheen een jonge vrouw vanuit een andere deuropening.

'Ah, zuster Gisa,' begroette meester Ado haar. 'Mijn metgezel en ik hebben behoefte aan wijn. Dit is zuster Fidelma uit Ierland.'

De jonge vrouw, ze was nauwelijks ouder dan een meisje, bekeek de bejaarde geestelijke bezorgd.

'U heeft bloed op uw voorhoofd, meester...' begon ze.

'Ik ben in orde. Maak je geen zorgen.' Hij wendde zich tot Fidelma. 'Dit zijn goede vrienden van me: zuster Gisa en broeder Faro. Ze hebben de neiging me te betuttelen. Nu, zuster Gisa, haal die wijn.'

Het meisje, dat Fidelma begroette met een snelle bezorgde knik, ging naar een tafel die aan de zijkant stond en pakte een kan en aardewerken bekertjes. Broeder Faro's bezorgde uitdrukking was nog niet minder geworden. 'Wat is er gebeurd?'

'Een poging tot roof, dat is alles. Godzijdank was zuster Fidelma in de buurt. Zonder haar hulp had het erger kunnen uitpakken.'

'U bedoelt dat zij weten dat u hier bent?' wilde broeder Faro weten.